

Οικουμενικότητα και στρεβλώσεις

Την εποχή της υπογραφής της Συνθήκης της Λωζάννης, η Αγκυρα ουδόλως επιθυμούσε την παραμονή του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Κωνσταντινούπολη. Τελικά, όμως, αν και στο κείμενο της Συνθήκης δεν υπάρχει σχετική αναφορά, το υπογεγραμμένο Πρακτικό της 10ης Ιανουαρίου 1923 έδωσε στο Πατριαρχείο τη δυνατότητα παραμονής του στην τουρκική επικράτεια. Και μάλιστα με το Ανώτατο Ακυρωτικό να στηρίζεται στο συγκεκριμένο Πρακτικό για την απόφασή του, της 26ης/6/2007, σύμφωνα με την οποία «στην τουρκική έννομη τάξη το Πατριαρχείο αποτελεί τη θρησκευτική Αρχή των Ρωμιών - Ορθοδόξων, τούρκων πολιτών». Ακριβώς όπως διλώνει το Φανάρι επισημαίνοντας πως «ο ρόλος του είναι αμιγώς εκκλησιαστικός και πως ουδεμία σχέση έχει με λαϊκές εξουσίες». Στη Λωζάννη συμ-

News analysis

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΛΙΚΗ

φωνήθηκε η κατάργηση κάθε κοσμικού, διοικητικού και δικαστικού προνομίου που είχε το Πατριαρχείο πριν από την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας. Στα πρακτικά όμως της ίδιας αυτής

Συνθήκης δεν καταγράφηκε οποιαδήποτε τουρκική κίνηση για τροποποίηση ή κατάργηση των πνευματικών και εκκλησιαστικών καθηκόντων και της ηγετικής θέσης του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του Προκαθημένου του. Υπενθυμίζεται εδώ πως η θέση και τα προνόμια του τελευταίου στην Ορθοδοξία «δεν σχετίζονται με κάποια κοσμική εξουσία αλλά με μια πνευματική διακονία και ευθύνη». Θέση την οποία καθόρισε η Γ' Οικουμενική Σύνοδος και παγίωσε η Δ' Οικουμενική Σύνοδος Χαλκηδόνος.

Υπό «επιστημονικό» μανδύα, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Μαρμαρά διατύπωσε τη θεωρία πως «ο όρος "οικουμενικός" θα επιφέρει πολιτικές και νομικές συνέπειες και την κατάργηση της υποχρέωσης του Πατριάρχη να έχει την τουρκική υπηκοότητα, με το Οικουμενικό Πατριαρχείο να αποκτά διεθνή νομική προσωπικότητα και να γίνεται θεσμός του διεθνούς δικαίου». Εντυπωσιάζει, πράγματι, τέτοια άγνοια σε πανεπιστημιακό επίπεδο, με τη διδασκαλία και διασπορά στρεβλών αντιλήψεων σε φοιτητικό ακροατήριο. Από την πλευρά τους, κάποια ΜΜΕ καταλαμβάνονται από διοικητική μαγιά προβάλλοντας χαρακτηρισμούς μίσους κατά του Φαναρίου, όπως «σφηκοφωλιά», «εργαστήριο μετατροπής του θεσμού σε κράτος εν κράτει», φτάνοντας στο σημείο να διαδώσουν πως το τελευταίο «από κοινού με τη CIA είχε βοηθήσει το FETÖ κατά την απόπειρα πραξικοπήματος του 2016».

Αρωγός στην τουρκική πολιτική διαβολής του Οικουμενικού Πατριαρχείου έρχεται η Ρωσική Εκκλησία. Κοινός στόχος, η μείωση του κύρους και της πνευματικής εξουσίας του Πατριαρχείου εντός και εκτός Τουρκίας προκειμένου να αμφισβητηθεί η οικουμενικότητά του. Και αυτό παρά το ότι ο τίτλος «οικουμενικός» ήταν σε χρήση αιώνες πριν από την Οθωμανική Αυτοκρατορία παρέχοντας στον Πατριάρχη το «πρωτεϊόν τιμής» με επακόλουθο την αναγνώρισή του ως πρώτου τη τάξει μεταξύ των προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών. Και παρά το ότι ο κ. Ερντογάν - σε κοινή συνέντευξή του στην Τουρκία με τον Έλληνα πρωθυπουργό, τον Ιανουάριο του 2008 - είχε δηλώσει πως «η οικουμενικότητα είναι θέμα που αφορά τους χριστιανούς και όχι το τουρκικό κράτος».

Τέλος, ο γραφικός εθνικιστής Ντεβλέτ Μπαχτσελί επιτίθεται ξανά κατά του Φαναρίου εξανιστάμενος για την προσφορά στον Πατριάρχη της φανέλας της ποδοσφαιρικής ομάδας Trabzonspor, στην οποία αναγράφεται η λέξη «οικουμενικός». Λαϊκιστικό τέχνασμα με το οποίο ο ακροδεξιός πολιτικός υπενθυμίζει την πολιτική του παρουσία. Μόνο που η έγχυση μίσους στην τουρκική κοινωνία θα κάνει ακόμα πιο δύσκολη την εξομάλυνση των ελληνοτουρκικών σχέσεων οσέποτε επιστεί η στιγμή.